

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

Ügyszám: SzJSzT-39/15.

A szakvélemény címe: Adatvédelmi szabályzat szerzői jogi védelme

A Megkereső által feltett kérdések:

- 1. Nyilatkozzon, hogy a sértett által készített adatvédelmi tájékoztató, illetve szabályzat gyűjteményes műnek minősülő adatbázis-e?**
- 2. Amennyiben igen, úgy a mű tartalmi elemeinek az átvételéhez szükséges-e a szerző engedélye? Így mennyiben tekinthető a szerzői jogot sértő felhasználásnak az alapvető jogszabály szövegből álló adatbázis egyes részeinek - azonos jellegű gyűjteményben - felhasználása? Ez a tevékenység a gyűjteményes mű átdolgozása-e?**
- 3. A mellékelt Cég 2 honlapján megjelent, valamint a megrendelőnek átadott és a sértett által szerkesztett adatvédelmi szabályzatok tartalmának vonatkozásában hogyan alakul a szerzői jogi védelem, megállapíthatók-e az "átfedések nyomán" szerzői jogsértés?**
- 4. Amennyiben a sértett adatvédelmi tájékoztató, illetve szabályzat nem gyűjteményes mű, úgy az adatbázis-e? Amennyiben adatbázis, milyen szempontok alapján vizsgálható az a konkrét esetben, hogy az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt-e.**

A MEGKERESÉSHEZ CSATOLT MELLÉKLETEK

A megkereső a megkereséshez csatolta a Cég 1 Adatkezelési Tájékoztatóját, a Cég 2 Adatvédelmi Szabályzatát, a Cég 3 Adatvédelmi Szabályzatát és a Fővárosi Ítéltábla részítéletét.

TÉNYÁLLÁS ÉS ELŐZETES MEGÁLLAPÍTÁSOK

A Cég 2 közzétette saját adatvédelmi szabályzatát és 2012-ben megbízást kapott adatvédelmi tájékoztatók, így többek között a Cég 3 adatvédelmi szabályzatának elkészítésére is. A Cég 2 ügyvezetőjével szemben büntető eljárás indult szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése miatt. A büntető eljárás tárgya annak a kérdésnek eldöntése, hogy a Cég 2 megsértette-e a Cég 1 adatvédelmi tájékoztatóját készítő sértett szerzői jogát, a saját, illetve megbízás alapján általa készített adatvédelmi szabályzatokkal.

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a megkereső által becsatolt Fővárosi Ítéltábla részítéletét nem vizsgálta, mert az ügy szempontjából releváns dokumentumok alapján a feltett kérdések megválaszolhatóak voltak.

Egyebekben az eljáró tanács a csatolt iratokat áttekintve megállapítja, hogy szakvéleményének kialakításához a rendelkezésére bocsátott információk elegendőek.

Az eljáró tanács szakvéleményének kialakításához elsődlegesen a Cég 1 adatkezelési tájékoztatójának vizsgálata szükséges.

AZ ELJÁRÓ TANÁCS SZAKVÉLEMÉNYE

Az eljáró tanács az alábbiak szerint válaszolja meg a Nyomozóhatóság által feltett kérdéseket:

1. Nyilatkozzon, hogy a sértett által készített adatvédelmi tájékoztató, illetve szabályzat gyűjteményes műnek minősülő adatbázis-e?

Az eljáró tanács álláspontja szerint a sértett adatkezelési tájékoztatója nem minősül gyűjteményes műnek minősülő adatbázisnak az alábbiak szerint.

Ahhoz, hogy azt meg tudjuk állapítani, hogy egy mű a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) értelmében gyűjteményes műnek minősülő adatbázis-e, ahhoz először meg kell vizsgálni, hogy a mű az adatbázis fogalmának megfelel-e.

Az Szt. 60/A. §-a értelmében "*[e] törvény alkalmazásában adatbázis: önálló művek, adatok vagy egyéb tartalmi elemek valamely rendszer vagy módszer szerint elrendezett gyűjteménye, amelynek tartalmi elemeihez - számítástechnikai eszközökkel vagy bármely más módon - egyedileg hozzá lehet férni.*

Mivel az adatbázis jogi szabályozása a magyar Szt.-be az adatbázisok jogi védelméről szóló 96/9/EK irányelv ("Irányelv") átültetésével került be és mivel az adatbázis definíciója az Irányelv definíciójával megegyezik, ezért az értelmezések alapjául az Irányelv szolgál.

A fenti definíciónak három fogalmi eleme van: (i) tartalmi elemek, (ii) rendszer vagy módszer szerinti rendezettség; és (iii) egyedi hozzáférhetőség.

Egy mű akkor tekinthető az Szt. értelmében adatbázisnak, ha mindhárom fogalmi elemnek megfelel.

Ad (i) tartalmi elemek: A tartalmi elemek lehetnek művek, adatok vagy bármely egyéb tartalmi elemek. Az Irányelv 17. preambulum-bekezdés értelmében csak azok tekinthetők tartalmi elemeknek, amik önmagukban is valami önállóságot, egyedi jelentést, egymástól való tartalmi függetlenséget mutatnak fel. A 17. preambulum-bekezdés kimondja, hogy az irányelv értelmében pl. nem adatbázis az audiovizuális művek, filmalkotások, irodalmi, illetve zenei művek.

Az eljáró tanács álláspontja szerint a Cég 1 adatkezelési szabályzata nem tartalmaz a fenti kritériumoknak megfelelő, egymástól elkülönülő, önálló értelmet hordozó tartalmi elemeket. A tartalmi elemekkel összefüggésben a tanács a Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez¹ adatbázisokkal kapcsolatos megállapítását idézi „A (17) preambulumbekezdés szerint nem adatbázis például egy irodalmi mű - a szavak, mondatok, a nyelvi egységek bár önálló információkat is hordoznak, nem minősülnek az irodalmi mű tartalmi elemeinek - önállóságuk az irodalmi mű összefüggésében nem állapítható meg.”

¹Dr. Gyertyánfy Péter (szerk.): Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez. Wolters Kluwer Budapest, 2014. 383. old.

Ezzel összefüggésben a tanács megjegyzi, hogy – az irodalmi művekhez hasonlóan – a szabályzat teljessége tartalmaz önálló információt, mivel rögzíti az irányadó jogszabályokban is foglalt adatvédelmi követelményeket. Az egyes rendelkezések bár információkat tartalmaznak, de önállóságuk a szabályzattal összefüggésben nem állapítható meg. A szabályzatnak tehát az egyes bekezdései, bár önálló információkat is hordoznak, nem minősülnek a mű tartalmi elemeinek, önmagukban nem értelmezhetők, csak összességükben adják ki a szabályzat lényegét.

Az eljáró tanács álláspontja szerint az adatkezelési tájékoztató az adatbázis második fogalmi elemének, a rendszer vagy módszer szerinti rendezettségnek sem felel meg, mivel annak összeállításában semmilyen rendszer vagy módszer nem található, csupán az adatkezelés tekintetében irányadó rendelkezéseknek – a később a szakvéleményben utaltak szerint kifejtett módon tartalmazó – felsorolását foglalja magában.

A harmadik kritériumnak, az egyedi hozzáférhetőségnek, abban az esetben megfelelne az adatkezelési tájékoztató, ha az elektronikus úton úgy lenne hozzáférhető, hogy egyes elemei külön kiválaszthatók. E körülmény fennálltát a tanács nem tudta vizsgálni, mivel a rendelkezésre álló papír alapú dokumentumok ezt nem tették lehetővé.

Mivel az adatkezelési tájékoztató tehát a szükséges három tartalmi elemből kettőnek biztosan nem felel meg, ezért az Szjt. értelmében nem minősül adatbázisnak. Ha pedig nem adatbázis, akkor gyűjteményes műnek minősülő adatbázisnak sem tekinthető.

Az eljáró tanács ugyanakkor utal arra, hogy még abban az esetben is, ha az előbbieken tett megállapítások ellenére adatbázisnak minősülne az adatkezelési tájékoztató, az az Szjt. értelmében gyűjteményes műnek minősülő adatbázisnak nem tekinthető az alábbiak miatt.

Az Szjt. 7. § (1) bekezdése értelmében *"szerzői jogi védelemben részesül a gyűjtemény, ha tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jellegű (gyűjteményes mű). A védelem a gyűjteményes művet megilleti akkor is, ha annak részei, tartalmi elemei nem részesülnek, illetve nem részesülhetnek szerzői jogi védelemben."* Ennek értelmében tehát a gyűjteményes műről beszélhetünk akkor is, ha annak tartalmi elemei nem állnak szerzői jogi védelem alatt. A szerzői jogi védelem feltétele ebben az esetben az, hogy a gyűjtemény tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése az Szjt. 1. § (3) bekezdésében értelmében egyéni, eredeti jelleggel rendelkezzen.

Az adatkezelési szabályzat tartalmi elemeit az Infotv. 20. § (1) - (3) bekezdése tartalmazza: *"20. § (1) Az érintettel az adatkezelés megkezdése előtt közölni kell, hogy az adatkezelés hozzájáruláson alapul vagy kötelező. (2) Az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, arról, ha az érintett személyes adatait az adatkezelő a. 6. § (5) bekezdése alapján kezeli, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is. (3) Kötelező adatkezelés esetén a tájékoztatás*

megtörténhet a (2) bekezdés szerinti információkat tartalmazó jogszabályi rendelkezésekre való utalás nyilvánosságra hozatalával is."

A Cég 1 adatkezelési szabályzata a fentiekén túl semmilyen többletelemet nem tartalmaz, sőt a kötelező tartalmi elemeket a fent idézett rendelkezésben szereplő és az Infotv. rendelkezéseivel szinte megegyező sorrendben tartalmazza. Következésképpen tehát megállapítható, hogy az adatkezelési szabályzat tartalma sem összeválogatása, sem elrendezése, sem szerkesztése tekintetében egyéni, eredeti jelleggel nem rendelkezik, így az nem minősül szerzői jogilag védett gyűjteményes műnek, így gyűjteményes műnek minősülő adatbázisnak sem.

- 2. Amennyiben igen, úgy a mű tartalmi elemeinek az átvételéhez szükséges-e a szerző engedélye? Így mennyiben tekinthető a szerzői jogot sértő felhasználásnak az alapvető jogszabály szövegből álló adatbázis egyes részeinek - azonos jellegű gyűjteményben - felhasználása? Ez a tevékenység a gyűjteményes mű átdolgozása-e?**

Az 1. kérdésre adott válasz alapján a 2. kérdés okafogyottá vált.

- 3. A mellékelt a Cég 2 honlapján megjelent, valamint a megrendelőnek átadott és a sértett által szerkesztett adatvédelmi szabályzatok tartalmának vonatkozásában hogyan alakul a szerzői jogi védelem, megállapíthatók-e az "átfedések nyomán" szerzői jogsértés?**

Az eljáró tanács álláspontja szerint a szabályzat az alábbiak miatt sem egyes tartalmi elemei, sem pedig tartalmi elemeinek elrendezése tekintetében nem áll szerzői jogi védelem alatt, ezért a szabályzatok hasonlósága ellenére nem állapítható meg szerzői jogsértés.

Egyfelől a Cég 2 és Cég 3 másfelől pedig a Cég 1 szabályzatát összehasonlítva, a Cég 1 szabályzatát alapul véve, az alábbiakat állapíthatjuk meg.

A Cég 1 szabályzata 1. pontja "Bevezetés" a Cég 2 és a Cég 3 szabályzatában nem található meg.

A Cég 1 szabályzata 2. pontja "Definíciók" alatt felsorolt fogalom-meghatározások szó szerinti átvételei az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény ("Infotv.") 3. §-ában szereplő fogalom-meghatározásoknak, így azok nem a sértett egyéni, eredeti alkotásai.

A Cég 1 szabályzata 3. pontja szintén az Infotv. 4., 5., 6., 8. és 20. §-ai egyes rendelkezéseinek szó szerinti átvétele, így azok sem a sértett egyéni, eredeti alkotásai.

A 4. rész nem szó szerinti az Infotv. rendelkezéseinek megismétlése, hanem az vagy technikai adatokat tartalmaz, vagy a Cég 1 által nyújtott különböző szolgáltatásokhoz kapcsolódó adatkezelést írja le. Az eljáró tanács álláspontja szerint ezen leírások, azok sematikus voltára tekintettel, sem rendelkeznek egyéni, eredeti jelleggel.

Az 5. rész az információbiztonságról szól. Ez a rész a Cég 2 vagy a Cég 3 szabályzatában nem szerepel.

A 6. és 7. rész csupán az adatkezelő és az adatfeldolgozó adatait, elérhetőségét tartalmazza, azok értelemszerűen egyéni, eredeti jelleggel nem rendelkeznek.

A 8. rész a jogorvoslati lehetőségekről az Infotv. 14., 15., 17., 18., 21., 22. és 23. §-ok rendelkezéseinek szó szerinti ismétlése, ezen túlmenően egyebet nem tartalmaz. Mivel tehát ez a szövegrész is az Infotv. rendelkezéseinek szolgálja másolata, ezért egyéni, eredeti jelleggel nem rendelkezik.

Összefoglalva a fentieket az eljáró tanács megállapítja, hogy mivel a cég 1. adatkezelési tájékoztatója vagy az Infotv. rendelkezéseinek szó szerinti ismétlései (2., 3. 8. rész) vagy technikai jellegűknél fogva nem rendelkeznek egyéni, eredeti jelleggel, azaz szerzői jogi védelem alatt nem állnak (4., 6., 7. rész) vagy azok sem a Cég 2. szabályzatában, sem a Cég 3. szabályzatában nem találhatóak (1. és 5. rész), ezért szerzői jogsértés nem állapítható meg.

4. Amennyiben a sértett adatvédelmi tájékoztató, illetve szabályzat nem gyűjteményes mű, úgy az adatbázis-e? Amennyiben adatbázis, milyen szempontok alapján vizsgálható az a konkrét esetben, hogy az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt-e.

Az 1. kérdésre adott válaszában az eljáró tanács már megválaszolta, hogy a Cég 1. Adatkezelési szabályzata nem tekinthető adatbázisnak. Megállapította egyúttal, hogy az nem tekinthető gyűjteményes műnek minősülő adatbázisnak az Sztj. értelmében.

Az Sztj. a gyűjteményes műnek minősülő adatbázisokon kívül *sui generis* kapcsolódó jogi védelemben részesíti a jelentős ráfordítással létrehozott adatbázist is. Ebben az esetben a védelem csak akkor állhat fenn, ha az adatbázis az 1. pontban idézett, az Sztj. 60/A. §-ában lefektetett definíciónak maradéktalanul megfelel.

Mint ahogy azt az 1. kérdésre adott válaszban kifejtettük, az eljáró tanács álláspontja szerint az adatkezelési tájékoztató már ennek a kritériumnak sem felel meg, azaz nem minősül adatbázisnak.

Az eljáró tanács ugyanakkor utal arra, hogy még abban az esetben is, ha az előbbieken tett megállapítások ellenére adatbázisnak minősülne az adatkezelési tájékoztató, az az Sztj. értelmében *sui generis* védelem alatt álló adatbázisnak sem tekinthető az alábbiak miatt.

A *sui generis* védelem létrejöttének további feltétele, hogy az adatbázis megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényeljen [ld. Sztj. 84/A. § (5) bek.]. A jelentős ráfordítás kérdését az Európai Unió Bírósága több döntésében is tárgyalta (C-203/02; C-338/02; C-444/02.). Ezek értelmében az adatbázis tartalmának megszerzése jelentős ráfordításokkal olyan forrásokra utal, amelyeket létező, önálló anyagok felkutatására és adatbázisba gyűjtésére fordítottak. Valamely adatbázis tartalmának megszerzésével kapcsolatos ráfordításnak az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti fogalmát akként kell értelmezni, mint amely az említett adatbázisban meglévő elemek keresésére és azok összegyűjtésére felhasznált pénzeszközöket jelenti (C-444/02. sz. ügy).

A jelentős ráfordítás a felhasznált pénzeszköz mértékére és/vagy idő, munka és energia befektetésére is utalhat.

A ráfordítás számbavételével, illetve „jelentős” mértékének értékelésével kapcsolatban az SZJSZT egyes szakvéleményei (pl. 31/08; 19/09) szerint „támpontot nyújthat az Európai Bizottság Belső Piac és Szolgáltatások Főigazgatóságának 2005. december 12. napján kelt, az adatbázisok jogi védelméről szóló 96/9/EK Irányelv első kiértékeléséről szóló munkaanyaga, amely az európai adatbázis előállítóktól kapott információk alapján előfordulási gyakoriságuk szerinti sorrendbe szedte az adatbázisokkal kapcsolatos jellemző ráfordításokat (Commission of the European Communities DG Internal Market and Services Working Paper - First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases).²

Az SZJSZT-19/09 számú szakvéleményében továbbá hivatkozott az adatbázis előállítással foglalkozó magyarországi vállalkozások érdekképviselői szervezeteként működő Magyar Tartalomipari Szövetség (MATISZ) gyakorlatára. „Az SZJSZT rendelkezésére állt információk szerint a szervezet gyakorlata úgy összegezhető, hogy az adatbázis előállítással összefüggő költségek vizsgálata során az alábbi költség-elemeket kell rendszerint figyelembe venni:

- az adott adatbázis készítésére elkülöníthető munkabér és járulék költségei (munkaszerződések alapján, kifizetések)
- gyűjtőkör költsége (alvállalkozói stb. szerződések, számlák, kifizetések)
- technológia-üzemeltetés (számítógép, szoftver, stb. amortizáció, kommunikáció, munkabér, szerződések, számlák, kifizetések stb.) és fejlesztés igazolt költségei
- marketing, terjesztés igazolt költségei (szerződések, számlák, kifizetések)
- munkabér arányos rezszi költség ráterhelés (összes fel nem osztható költség/munkaóra alap szorozva az elkülönített 1. pontban meghatározott munkaóra mennyiséggel)

A fenti költségelemek figyelembevételével – a szervezet gyakorlata szerint – akkor tekinthető a ráfordítás jelentősnek, ha a ráfordítás az adott vállalkozás összköltségéből 30-50 % feletti részesedést, vagy legalább egy felsőfokú végzettségű ember egy évi munkájának költségét képezi.”

Az eljáró tanács által vizsgált esetben egy, az irányadó törvényben foglalt egyes rendelkezéseket tartalmazó szabályzatról van szó. A benne foglalt elemek kigyűjtése

² "4. ábra – az európai adatbázis ipar ráfordításai
Milyen jellegű ráfordításokat eszközölt? A válaszadók %-ában
Informatika 85.1%
Személyi állomány az adatok feltöltéséhez 69.3%
Személyi állomány az adatbázis üzemeltetéséhez 65.3%
Adatbázis marketingje, reklámozása 64.4%
Személyi állomány az adatok összegyűjtéséhez 63.4%
Adatok megszerzése 62.4%
Engedélyek 58.4%
Irodahelyiség 35.6%
Egyéb 21.8%"

az eljáró tanács álláspontja szerint, a fentiekre is tekintettel, nem tekinthető jelentős ráfordításnak.

A szabályzat megjelenítésének költségeivel összefüggésben a tanács a Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez adatbázisokkal kapcsolatos megállapítására utal.³ E szerint „A megjelenítés” fogalmának jelentése a tartalmi elemek rendezettségét vagy az adatbázis felhasználói felé való megjelenítésüket fedi le.”

E vonatkozásban a tanács megállapítja, hogy a szabályzat rendezettsége, a felhasználók felé irányuló megjelenítése sem tükröz olyan mértékű ráfordítást, ami annak *sui generis* kapcsolódó jogi védelmét megalapozná.

A fentiek alapján tehát a kapcsolódó jogi védelem feltételei a Cég 1 adatkezelési szabályzata tekintetében nem állnak fenn.

A megkereső egyéb kérdéseket nem tett fel az eljáró tanácshoz.

Budapest, 2015. december 17.

Dr. Lábody Péter
a tanács elnöke

Dr. Lendvai Zsófia
a tanács előadó tagja

Dr. Berki Ádám
a tanács szavazó tagja

³ Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez (Szerk: dr. Gyertyánfy Péter, Wolters Kluwer Budapest, 2014) 483. old.